

SUMAR / SOMMAIRE / CONTENTS

Introducere / Introduction	7
Abrevieri / Abréviations / Abbreviations	15

TEORIE / THÉORIE / THEORY

Explorări semiotice	21
Configurations sémiotiques	29
Language Transmission and Language Explication	38
Contribution à la doctrine des sémiotiques	48
Analiza contrastivă și semiotica	63
Quatre sémiotiques possibles	80
Pour une typologie des agents sémiotiques: <i>Insider</i> vs <i>Outsider</i>	94
Semiotics in Romania	111
Toward a Semiotic Analysis of Greetings: Searle or Ionesco?	199
Una doctrina de semióticas posibles	209
“I Think I Am a Verb”	226
Rereading, Inner Speech and Existential Reading	237

DESCRIERI / DESCRIPTIONS

Grammaire de la parodie	263
“What Is Right Is Right”	280
Parodie, pastiche et textualité	318
La parodie et la feinte	333
Chemarea mâinilor negative	355
Les silences du récit, la guerre des récits	389
Mapping a Network of Semiotic Systems: The Romanian Love Charms Database	400
Signs and Their Creators in Romanian Folk Culture	422
Les signes et leurs créateurs dans la culture populaire roumaine	425
<i>Cruce</i> : cuvânt, semn, gest	428

ISTORIE / HISTOIRE / HISTORY

Limbă SIMBOL Realitate	445
„Semiotica”, 16 (1976), nr. 1, 2, 3	451
Lionel Duisit: <i>Satire, parodie, calembour. Esquisse d’une théorie des modes dévalués</i>	463
Stamos Metzidakis: <i>Difference Unbound: The Rise of Pluralism in Literature and Criticism</i> ..	466
Canons qui changent, canons divers	468
Canon, culture et histoire dans la vision de Lawrence W. Levine	478
Critica genetică și textul virtual	482
Roger Caillois	489
Philippe Sollers	494

ANEXĂ / ANNEXE / ANNEX

Pagini din corespondența cu Thomas A. Sebeok și Jean Umiker-Sebeok	501
Second ISISSS, Nashville 1981. Comparative Literature Research Group. Directed by Prof. Sanda Golopentia-Eretescu (Cornell University) and Prof. Hans-Georg Ruprecht (Carleton University). Final Report	522
Thomas A. Sebeok către Inge Crossman Wimmers	525
Un Festival luminos	528
Rezumat / Résumé / Abstract	531
Lista cronologică a textelor incluse în volum / Liste chronologique des textes inclus dans le volume / Chronological List of the Texts Included in the Volume	537

INTRODUCERE

Volumul de față regrupează articole și studii de semiotică publicate între anii 1969 și 2015. Cele mai multe datează din anii 1970 (10) și 1990 (7); le urmează studii din anii 1980 (6), 2000 (5) și 2010 (2). Lipsesc din volum, întrucât urmează să fie publicate independent, studiile de semiotică literară și mai ales teatrală, numeroase începând din anii 1990 și riscând să dezechilibreze structura de ansamblu.

Ca și volumele *Structuri, sisteme, transformări. Studii de lingvistică și poetică* (EA, 2016) și *Acțiune, interacțiune, identitate. Studii de pragmatică lingvistică* (EA, 2017), prezentul volum are un caracter plurilingv reunind studii publicate în limbile franceză (15), engleză (8), română (6), spaniolă (1). Dintre studiile în limba franceză, 8 au apărut în reviste de specialitate din România; un studiu în limba engleză a fost de asemenea publicat într-o revistă românească.

Studiile sunt regrupate în trei secțiuni (*Teorie, Descrieri, Istorie*) și o *Anexă*. În fapt, după cum vom vedea, în toate secțiunile se regăsesc preocupări teoretice. Ordinea de includere în secțiuni este cronologică.

Modul de lectură pe care îl recomand ar fi ca cititorii să înceapă cu *Anexa*. Schimbul de scrisori, uneori mediat, cu Thomas A. Sebeok și scrisoarea de recomandare pe care le-am reprodus contextualizează o mare parte dintre articolele cuprinse în volum.

Într-adevăr, vizita de lucru la București a lui Th. A. Sebeok, în anul 1968, a fost declanșatorul preocupărilor mele semiotice. Sub impresia acestei vizite au fost scrise articolele de debut semiotic *Explorări semiotice* (reluat în traducere franceză în *Configurations sémiotiques*) și *Grammaire de la parodie*, care deschid secțiunea *Teorie* și respectiv secțiunea *Descrieri*. Sebeok ocupă, în volumul de față, poziția lui Al. Rosetti în primele două volume ale seriei retrospective menționate mai sus. După un seminar, despre care nu-mi amintesc cu certitudine dacă a avut loc la Institutul de Lingvistică sau la Academie, Sebeok m-a convocat la o scurtă întâlnire la sfârșitul căreia mi-a propus să vin pentru un an ca *Research Associate* la Research Center for Language Sciences pe care îl conducea în cadrul Universității din Bloomington, Indiana. Cum urma o deplasare în Franța și susținerea tezei de doctorat, lucrul s-a realizat la sfârșitul anului 1969. Anul pe care l-am petrecut la Centrul care avea să devină în curând Research Center for Language and Semiotic Studies a fost luminos. Am început să public în revista „Semiotica”, am scris articole de lingvistică și semiotică (*Formalized Languages*, apărut în seria „Studies in Linguistics” și republicat în volumul *Structuri, sisteme, transformări*, și „*What Is Right Is Right*”, inclus în secțiunea *Descrieri*), am participat la întâlniri de semiotică (despre Simpozionul de semiotică organizat sub îndrumarea lui Thomas A. Sebeok în noiembrie 1969 la Notre Dame, South Bend, Indiana, am publicat atunci o cronică, *Limbă SIMBOL Realitate*, inclusă în volum în secțiunea *Istorie*).

În urma anului petrecut la Bloomington, semiotica a devenit o preocupare esențială în anii de cercetare ulterioari. Nu știam pe atunci că eram primul *Research Associate* al Centrului.

În anul 1980 am emigrat în Statele Unite. Thomas A. Sebeok care, originar din Ungaria, se stabilise în Statele Unite în anii 1920, a fost, cu empatie, alături de noi în anii grei ai începutului. Mi-a încredințat redactarea capitolului despre România în volumul *The Semiotic Sphere* pe care îl coordona împreună cu Jean Umiker-Sebeok. S-a înhămat din proprie inițiativă, neobosit și prompt, în runda nesfârșitelor recomandări necesare. Mi-a semnalat cursurile ISISSS (*International Summer Institute in Semiotic and Structural Studies*) ținute în anul 1981 la Nashville Tennessee, unde am condus, împreună cu Hans-Georg Ruprecht, un grup de cercetare dedicat semioticii și literaturii comparate. S-a bucurat, alături de noi când am obținut post și a evocat cu căldură, în scrisoarea de recomandare pentru promovare către Inge Wimmers pe care am reprodus-o, momente de care nu credeam că-și mai amintește și articole pe care cititorii le vor regăsi în *Sumarul prezentului volum*.

Volumul se deschide cu secțiunea *Teorie*. Unele dintre preocupările teoretice care aveau să domine producția mea semiotică apar încă din primul articol (*Explorări semiotice*, în traducere franceză *Configurations sémiotiques*). Este vorba în el despre *competența semiotică preponderent receptivă* care, neconvertită în comunicare extrapersonală și semiotizând fiecare element cu care subiectul vine în contact, alimentează dialogul interior; despre *acte semiotice* și *acte metasemiotice*; despre *mutații* (schimbări, transformări) *semiotice*; despre opoziția dintre *comunicare semiotică prin semne* și *transmisie semiotică a semnelor*; despre acte semiotice al căror *emițător/receptor este o colectivitate* (dând ca exemplu actul semiotic folcloric instaurat între colectivitatea emițătoare a absențelor ascendenți – strămoșii – și colectivitatea receptoare a absențelor descendenți – urmașii).

Articolul *Language Transmission and Language Explication* adâncește opoziția dintre *explicarea (explicitarea)* unui limbaj în termeni de metalimbaj, care este conștientă, asimetrică, obligatorie în cazul limbajelor semiotice artificiale și opțională în cazul limbajelor semiotice naturale sau cvasi-naturale și operează de la inițiat (*insider*) către beneficiar (*outsider*) și *transmisia* unui limbaj, care este obligatorie în cazul limbajelor naturale, opțională în cazul limbajelor cvasi-naturale, imposibilă în cazul limbajelor artificiale și se realizează simetric în procesul de folosire a limbajului (cvasi-)natural între insideri. Astăzi aș alătura transmisiei semiotice *definite* a semnelor *transmisia indefinită* a unor elemente de atitudine, strategie, cunoaștere, de care nu suntem conștienți atunci când se realizează, nici în calitate de transmițători, nici în calitate de „beneficiari” ai transmisiei. Taina mentoratului, a influențelor fecunde se află în acest proces, pe care nu-l putem domina sau dirija și care, de aceea, impune o atenție de fiecare clipă la ce și cum gândim, acționăm, la ce și cum se gândește, simte în preajma noastră. La rândul ei, opoziția între termenii vagi *insider* și *outsider* este analizată în articolul *Pour une typologie des agents sémiotiques: Insider vs Outsider*.

Preocuparea pentru o teorie a semioticilor posibile apare într-un articol de reacție la volumul lui Thomas A. Sebeok, *Contributions to the Doctrine of Signs*

(1976), publicat în anul 1977 în RRL–CLTA și reluat în spaniolă, cu adăugiri, în 1992, la cererea lui Th. A. Sebeok, în revista „Semiosis” a Universității din Veracruz. Titlul articolului, *Contribution à la doctrine des sémiotiques*, marca printr-o dublă opoziție – *contribution* față de *contributions* și *doctrine des sémiotiques* față de *doctrine of signs* – inovația principală a demersului: insistența sistematică asupra dimensiunii metasemiotice. Fără a intra în detalii, articolul propune, între altele: definirea de principiu a 192 semiotici posibile, în funcție de domeniul abordat (semne distincte; semne distincte dublu, triplu, cvadruplu, cvintuplu, sextuplu, septuplu, indexate în funcție de emițător, receptor, cod, canal, mesaj, context); înlocuirea tricotomiei semiotică *pură*/ semiotică *descriptivă*/ semiotică *aplicată* a lui Charles Morris prin sistemul de dicotomii *teorie/aplicație*, *cunoaștere/practică*, *acțiune/interacțiune* și *tehnică/strategie*; tot în raport cu Charles Morris, definirea semanticii nu ca studiu al relațiilor dintre semne și obiecte, ci între semne, obiecte și *observatori*, definirea pragmaticii nu ca raport între semne, obiecte și utilizatori, ci între semne, obiecte și *agenți* și înlocuirea tricotomiei *sintaxă/semantică/pragmatică* prin dicotomiile *observațional/construcțional* și *extraobservațional/intraobservațional*.

Semioticile posibile sunt de asemenea vizate în articolele *Quatre sémiotiques possibles* și *Analiza contrastivă și semiotica*. În primul, am introdus distincția între semiotici *statice*, elaborate în limbajul stării, semiotici *dinamice*, elaborate în limbajul transformării, semiotici *praxiologice*, elaborate în limbajul acțiunii, și semiotici *deontice*, elaborate în limbajul normei. În cel de al doilea am definit analiza contrastivă ca *strategie (aplicație interacțională)* întemeiată pe o teorie pragmatică statică, dinamică, praxiologică sau deontică și am examinat trăsăturile care diferențiază cele patru subtipuri.

Semiotics in Romania este primul articol scris după emigrarea în Statele Unite și cea mai amplă contribuție cuprinsă în volumul pe țări *The Semiotic Sphere*. Am distins în prezentare între *semiotica naturală* (nerecunoscută ca disciplină, dar putând aborda credințe, cântece, povești, legende, mituri, ritualuri, reguli profesionale sau morale care se referă la semne, structura și evoluția lor); *pre-semiotica* practică fără conștiința unei problematice generale independente a semnului, fără regruparea într-un curent de gândire și recurgând la un număr mult mai mare de discipline decât semiotica actuală (am ales să prezint ca reprezentative pe plan național și internațional pentru presemiotică *filosofia stilului* a lui Lucian Blaga, *estetica științifică* a lui Pius Servien, *etnomuzicologia structurală* a lui Constantin Brăiloiu și *istoria religiilor* a lui Mircea Eliade); și *semiotica* propriu-zisă, în cadrul căreia am inclus *teoria simbolului artistic* a lui Tudor Vianu, sinteza operată asupra *semiologiei indiene* de Sergiu Al-George și *semiotica matematică* a lui Solomon Marcus.

Articolul *Toward a Semiotic Analysis of Greetings: Searle or Ionesco?* propune analiza salutului prin *interacțiunile, acțiunile, semnele și rolurile* pe care le presupune și distincția între salut ca *act retroactiv* (care presupune că cel care salută îl recunoaște pe cel salutat, poziția lui Searle) și ca *act prospectiv* (care deschide perspectiva unei urmări, de unde așteptarea frustrată provocată de

contraexemplele lui E. Ionesco în piesa *Les Salutations* și în manualul de franceză pentru începători *Mise en train* elaborat împreună cu Michel Benamou). Specificitatea salutului ar consta în aceea că este un act de vorbire *deopotrivă retrospectiv și prospectiv* (alături de acte cum ar fi a conchide, a da un verdict etc.).

Analiză a enigmaticei afirmații a Generalului Ulysses S. Grant, al optprezecelea președinte al Statelor Unite, și a interpretării ei de către Thomas A. Sebeok în articolul și volumul cu același titlu, *I Think I Am a Verb* găzduiește o reflecție pragmatică asupra disoluției sinelui semiotic, social, cultural și, într-un mod general, asupra relației dintre eul biochimic și eul semiotic, asupra „stilurilor” de moarte semiotică.

În sfârșit, studiul *Rereading, Inner Speech and Existential Reading*, scris în vederea unei comemorări a lui Matei Călinescu, este un text datorat. Împrejurări potrivnice au făcut să nu dau curs atunci când trebuia rugămintii pe care mi-a adresat-o de a citi și comenta în manuscris volumul *Rereading*. Am făcut-o deci târziu, prea târziu, încercând cel puțin să gândesc alături de el tema pasionantă a *oralității (re)lecturii* și introducând în analiză conceptul de *vorbire interioară (inner speech)*, care apare în *psihologia cognitivă a lecturii* și în *teoria comunicării intrapersonale*. În psihologia cognitivă, vorbirea interioară este un component al codului sintactic care asigură ordinea de conservare a cuvintelor pe care le citim în *memoria noastră pe termen scurt*. În teoria comunicării intrapersonale, vorbirea interioară ca *vorbire cu sine (self-talk)* se manifestă prin *monologuri și dialoguri mentale* în care primează elementul semantic. În ambele cazuri, lectura apare ca *ciclică*, iar nu *liniară* și nu se opune astfel, pe acest plan, relecturii, așa cum a susținut Roland Barthes. În ce privește relectura, am arătat de asemenea că aceasta (a) consolidează prezența textului citit în memoria noastră pe termen lung; (b) activează *chei de recuperare memorială (retrieval keys)* existente sau introduce unele noi în memoria noastră pe termen lung; (c) nuanțează echilibrul dintre *sensul subiectiv (subjective sense)* și *înțelesul social (social meaning)* a ceea ce citim; (d) dezvoltă strategii de protecție contra prejudecăților atât la cititorii victimizați, cât și la cei privilegiați de anumite texte. În sfârșit, am introdus în discuție la nivel pragmatic *lectura existențială* explorată de Barthes și Marielle Macé, distingând între un stadiu *pasiv (al lecturii-identificare)* și un stadiu *activ (al lecturii-reflecție)*.

A doua secțiune, intitulată *Descrieri*, conține un număr de analize semiotice dedicate (a) parodiei; (b) unor componente ale culturii populare românești sau (c) povestirilor și interpretărilor diferite ale aceluiași fapt, fie că este vorba de un fapt divers actual în Franța ori de îndepărtatele „mâini negative”.

Apărut în România în anul 1969, în revista „Cahiers de linguistique théorique et appliquée”, articolul *Grammaire de la parodie* mi-a parvenit sub formă de extrase pe când mă aflam la Research Center for the Language Sciences. L-am trimis unor colegi din S.U.A. și Canada. Lucrul a rodit neașteptat. Când m-am stabilit în Statele Unite, am descoperit curând că articolul fusese citit și adoptat de grupul de cercetare numit GROUPAR (Groupe Parodie) compus din P.B. Gobin, J.J. Hamm, M.L. Kaiting, C. Thomson, M. Vernet și A. Wall de la Queens University (Kingston, Ontario, Canada). Cu acest grup și, în cadrul lui, mai cu

seamă cu Clive Thomson căruia i s-au alăturat ulterior Joseph Brami și Alain Pagès, am lucrat în anii următori, participând la colocviile *Le singe à la porte. Vers une théorie de la parodie* și *Dire la Parodie*, organizate la Universitatea Queens din Kingston, Ontario, în anul 1981, respectiv la Cerisy, în Franța, în anul 1984.

Grammaire de la parodie prezintă parodia ca metaliteratură, ca revelator major al textualității parodiate. Comparând modul de generare printr-o gramatică transformațională *sui generis* a parodiei *Dă dăm mult mai dă dăm mult* (autor: I.L. Caragiale) cu modul de generare a basmului parodiat *Stăpânea odată* (autor: B.Șt. Delavrancea), observam că parodistul (1) interpretează deliberat ca structuri de adâncime structuri intermediare între structura de adâncime și structura de suprafață, dezorganizând ansamblul; (2) introduce în narațiune *personaje avizate* care știu dinainte ce li se va întâmpla sau un povestitor care prezice întâmplări viitoare; (3) elimină personajele mediatoare; (4) reduce sintactic textul parodiat, regularizându-l structural etc. Elementele (1–4), alături de altele pe care nu le mai menționez aici, semnaleză cititorului natura parodică a textului pe care îl parcurge. Articolul *Parodie, pastiche et textualité* pornește de la definirea termenilor *parodie* și *pastişă* ca termeni vagi pe care îi subcategorizează apelând la termenii vagi *text*, *textualitate* și *transtextualitate*. În *La parodie et la feinte*, definiția parodiei și a simulării prefăcute (pentru aprofundarea căreia am apelat la G. Bachelard și J.L. Austin) permite formularea asemănarilor și diferențelor dintre cele două acțiuni. Sunt enumerate printre asemănări (1) faptul că ambele se situează în sfera *execuției* (dominată de proprietatea colectivă), și nu a *creației* (dominată de proprietatea privată); (2) faptul că ambele sunt cazuri de abuz, de *uzurpare* a unui algoritm acțional; (3) faptul că ambele ridică problema incompletitudinii și a destructurării acțiunilor, reprezentând *practici fragmentare*; (4) faptul că ambele sunt acțiuni ale unor *agenți diminuați*; (5) faptul că ambele divid publicul în *insideri* care le recunosc și *outsideri* care nu o pot face din lipsă de experiență prealabilă etc. Diferențele includ (6) faptul că parodia se caracterizează prin elemente de *ruptură, distorsiune* în timp ce simularea prefăcută este prin definiție *fluidă, fără rupturi*; (7) faptul că parodia are un caracter *monstrativ, exhibit*, în timp ce simularea prefăcută are un caracter *ascuns, ocult*.

Trecând la cercetările semiotice care vizează cultura populară, studiul *What Is Right Is Right* abordează relevanța folosirii în interacțiunile vorbite a propozițiilor analitice care apar în proverbele românești (și se regăsesc în balade, colinde sau descântece). Numeroasele exemple supuse unei analize logico-semantice precizează „baza analitică” a unor proverbe aparent depărtate de structura de pornire *Omul e om*, precum și modalitățile în care acestea funcționează ca replici polyvalente infailibile. *Mapping a Network of Semiotic Systems: The Romanian Love Charms Database* prezintă strategiile informatice prin care Baza de date a descântecului de dragoste românesc pe care am elaborat-o la Universitatea Brown (consultant Allen Renear, Center for Information Technology) asigură, între altele, o mai bună înțelegere a modului în care intervin, în scenariile magice simple sau complexe, agenții magici, formulele de descântec, obiectele, substanțele și tehnicile magice, locațiile și temporalitățile magice,

auxiliarii magici supranaturali etc. Articolul *Signs and Their Creators in Romanian Folk Culture*, reprodus și în limba franceză, a fost scris cu prilejul invitării României la Smithsonian Folklife Festival (Washington, D.C. 1999). După cum o indică și titlul, el propune o abordare global semiotică a culturii populare din România, schițând câteva dintre liniile ei de forță. În sfârșit, articolul **Cruce: cuvânt, semn, gest**, scris spre a fi prezentat la Paris, în cadrul Festivalului „Din dragoste pentru frumos” cu tema *Crucea*, organizat de Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale (2013), este dedicat analizei semiotice a cuvântului *cruce* în limba română. Am distins în cadrul celor 174 de sensuri ale cuvântului semnalate de *Dicționarul Academiei* între (1) referenții istorici ai cuvântului (crucea instrument de supliciu antic; crucea răstignirii lui Isus, zisă și *sfânta cruce*; crucea sau crucifixul devenite obiecte-semn ale pătimirii Mântuitorului; obiecte cu funcție religio-ceremonială confecționate în forma sfintei cruci), cu exemple de structuri semiotice cadru – pătratul SATOR AREPO, legendele sfintei cruci, relicve și talismane; (2) obiecte sau figuri în formă de cruce (sensurile „steag, prapor, trupă”; „cununi de nuntă”; „tip de broderie”; semn marcând dispariția, moartea, proprietatea, punerea în vânzare”; „decorație” etc.); (3) prin extensiune, părțile unor unelte (crucea dinainte sau dinapoi a căruței, o parte a saniei, a jugului, a vârtelniței, a vâslei etc.) sau ale corpului la om și animale (crucea spinării), nume de plante pornind de la forma de cruce a frunzelor sau florilor, nume de constelații etc.; (4) cruci în spațiu și în timp (răscrucii, mișcări făcute „în cruce”, *crucea zilei*, nume populare de sărbători); (5) gesturi și acte de vorbire (a jura pe cruce; element de comparație pentru a vorbi superlativ despre frumusețea cuiva – *o cruce de față*; formă de adresare *Vecină, cruce vecină...* ; formule de invocare – *Crucea-ajută*; gestul de a se lega frate de cruce etc.).

Cele două articole care abordează diferențe de interpretare sau povestire – *Chemarea mâinilor negative* și *Les silences du récit, la guerre des récits* – pornesc, amândouă, de la texte/filme/poeme ale lui Marguerite Duras. În primul articol, consacrat filmului și poemului *Les mains négatives*, sunt prezentate interpretările alternative propuse pentru mâinile larg deschise, uneori cu falange lipsă, demarcate prin culoare pe stâncă în grottele magdaleniene ale Europei Sud-Atlantice. S-a vorbit în ce le privește de caverne sanctuar și rituri (sacrificiale) de inițiere, de caverne clinici sau spitale și patologie, de bilanțuri de vânătoare sau de semne asociate cu femininul/masculinul. Duras propune o interpretare alternativă, în termeni de comunicare deschisă larg, aidoma zgomotului acompaniator al Oceanului din preajmă, fără instrumentul cuvintelor și fără partener, către cei ce aveau să vină, presimțiți nedeslușit în zorii umanității. Articolul al doilea pornește de la un fapt divers, evocat de Marguerite Duras în volumul *La vie matérielle*: într-o zi de vară toridă, într-un orașel francez de provincie, un funcționar de la Compania de Apă taie apa în casa unei familii sărace; în urma faptului, tânăra mamă, despre care se menționează că era „arierată”, își ia cei doi copii mici și se așază împreună cu ei pe șinele de cale ferată. Povestită de funcționar și reluată de jurnaliști, sinuciderea devine gestul unei persoane anormale care nu i-a cerut funcționarului să revină asupra actului, iar modul în care a procedat acesta, conform dispozițiilor,

nu este adus în discuție. Duras asumă misiunea de a „des-povesti” și repovesti întâmplarea. Funcționarul de la Compania de Apă, care ar trebui numit conform gestului său Tăietorul de apă (*Le coupeur d'eau*), simțise căldura zilei și văzuse copiii mici; nu era nevoie ca mama să-i atragă atenția asupra faptului. Tânăra femeie înțelesese în acel moment, cu o luciditate care mergea dincolo de orice fel de arierare, că ea și familia ei nu pot aștepta nimic de la nimeni. Arierat moral fusese în împrejurarea dată funcționarul. Repovestirea întâmplării prin prisma orbirii și indiferenței lui nu putea fi acceptată. Hermeneut scăpărător, Duras se înscrie aici, cum a făcut-o de multe ori, în războiul dintre narațiuni din care se compune uneori cultura.

A treia secțiune a volumului, intitulată *Istorie*, conține prezentări ale unor demersuri teoretice care m-au interesat. Sunt abordați autori ca Lionel Duisit, Stamos Metzidakis, Lawrence Levine, Roger Caillois sau Philippe Sollers, discipline cum ar fi critica genetică, reviste ca „Semiotica”.

În ansamblu, se poate spune că volumul conține elemente de teorie semiotică generală în partea întâi, aspecte ale unor teorii semiotice locale în partea a doua și, spre deosebire de acestea, care sunt personale, abordează în partea a treia probleme și teorii ale unor autori care au influențat generația de semioticieni căreia îi aparțin.

Există o continuitate între volumul de față și cele două volume anterioare ale seriei retrospective amintite la începutul prezentei introduceri. Cultura populară cu discursurile ei, analiza contrastivă, tipologia agenților, poetica, pragmatica, actele de vorbire, dialogul interior, teoria acțiunii, limbajele formalizate etc. revin de la un volum la altul, situate în contexte din ce în ce mai largi. Volumele înaintează de la lingvistica structurală sau transformațională, la poetică, pragmatică lingvistică, pragmatică semiotică și metasemiotică într-o evoluție care a fost deopotrivă personală și a epocii.

*

Apariția volumului de față se datorează unui redactor de excepție, doamna Alexandra-Speranța Ciutacu, și cadrului asigurat prin deschiderea către proiect a domnului academician D. R. Popescu, director general al Editurii Academiei Române. Le mulțumesc cu bucurie, în clipa aceasta bună a unei noi încheieri. Mi-a stat alături, în operațiile de calculator, doamna Mariana Ionică, tehnoredactor încercat, căreia îi sunt, de asemenea, adânc recunoscătoare. Îndrept către toți cei care au participat la tipărirea sau vor contribui la difuzarea cărții gândul meu bun.